

Sygn. akt *XVI GC 87/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Marta Sadowska</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Anna Górecka

po rozpoznaniu 28 września 2016 r. w W.

na rozprawie

sprawy z powództwa ***T. H.***

przeciwko ***Fundacji (...) w W.***

o ustalenie

1. Oddała powództwo w całości;
2. Zasądza od powoda T. H. na rzecz pozwanego Fundacji (...) w W. kwotę 377,00 zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 360,00 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Marta Sadowska

Sygn. akt XVI GC 87/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 stycznia 2016 r. (data nadania w urzędzie pocztowym, k. 16) T. H. wniósł o stwierdzenie nieważności uchwały (...)w sprawie zmiany treści statutu podjętej przez Radę Programową Fundacji (...) na posiedzeniu, które odbyło się w W., w dniu 11 maja 2015 r.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż Uchwała (...), została podjęta z naruszeniem zasady prymatu woli fundatora oraz narusza prawa materialne wyrażone w ustawie o fundacjach. Nadto doprowadziła ona do istnienia równolegle dwóch Rad Programowych Fundacji, w odmiennych składach osobowych, co godzi w porządek prawny i bezpieczeństwo funkcjonowania Fundacji. Uchwała narusza interes prawny powoda jako członka Rady Programowej Fundacji.

Zdaniem powoda zarówno akt fundacyjny, jak i pierwszy statut Fundacji (...), nie zawierają wzmianki czy zapisu, która uzasadniałaby stwierdzenie, iż celem Fundacji jest wspieranie osób borykających się z chorobami przewlekłymi. Tymczasem z rejestru KRS Fundacji wynika, iż w dniu 11 maja 2015 r. jej ograny wprowadziły zmiany statutu, które polegały na modyfikacji zapisów zawartych w § 4, § 5, § 7, § 10, § 12, § 13, § 15, § 16, § 18, § 21, § 23, § 24 oraz § 25. W

wyniku ww. zmian jednym z trzech równorzędnych celów Fundacji wymienionym w treści § 4 pkt 1 c) statutu, zostało wspieranie osób borykających się z chorobami przewlekłymi.

W ocenie powoda wskazany przez fundatorów w § 3 aktu fundacyjnego cel został sprecyzowany jednoznacznie i nie budzi wątpliwości, że dotyczy osób urodzonych z rozszczepem lub inną możliwą do korygowania wadą czy zaburzeniem rozwojowym twarzy. Powód wskazał, że wnioskuje o stwierdzenie nieważności uchwały(...) albowiem nie zgadza się z wprowadzonymi przez Zarząd Fundacji zmianami w statucie, które nie pozostają w zgodzie z pierwotną wolą fundatora i są użyteczne jedynie dla członków organów a nie dla Fundacji jako organizacji. W ocenie powoda zmiana statutu Fundacji została dokonana z przekroczeniem zakreślonych dla takiej zmiany granic. Dotyczyła bowiem kwestii co do których zmiana jest wykluczona. W ocenie powoda zastosowanie w zmienionym § 5 statutu, spójnika „lub” oraz użycie zbyt szeroko rozumianego terminu „choroby przewlekłe”, nie przesądza jednoznacznie, iż celem działalności Fundacji jest obligatoryjne wspieranie osób wymienionych w akcie fundacyjnym. Powód podkreślił, że członkowie organów Fundacji zataili przed Sądem Rejestrowym okoliczność powołania powoda na członka Rady Programowej Fundacji. Tym samym bezpodstawnie uniemożliwili powodowi zasiadanie w

1

niezależnym organie kontrolnym, co stanowi naruszenie zasad współżycia społecznego (pozew, k 2~3v).

W odpowiedzi na pozew z dnia 22 marca 2016 r. (data nadania w urzędzie pocztowym, k. 53), pozwana Fundacja (...), reprezentowana przez członków zarządu, wniosła o oddalenie w całości pozwu oraz zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego pisma procesowego, pozwana podniosła zarzut braku legitymacji procesowej oraz interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa, przez powoda. Pozwana wskazał, że wszystkie uprawnienia powoda jako fundatora wygasły najpóźniej w grudniu 2010 roku.

Pozwana wskazała, że nowy skład Rady Programowej, której kadencja rozpoczęła się w lipcu 2015 roku, został wybrany według brzmienia statutu Fundacji, obowiązującego w dniu powoływania Rady Programowej nowej kadencji. Dlatego też oświadczenie woli złożone przez I. H. we wrześniu 2014 r. nie mogło być podstawą do powołania powoda do składu rady Programowej nowej kadencji.

W ocenie pozwanego powodowi nie przyświeca dobro podopiecznych Fundacji i cel jej działania ale fakt odwołania z funkcji Prezesa Zarządu Fundacji, we wrześniu 2014 r., żony powoda - I. H. (odpowiedź na pozew, k. 30-32).

W trakcie dalszego postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Oświadczeniem o ustanowieniu fundacji sporządzonym w formie aktu notarialnego w dniu 05 grudnia 2005 r., I. H. oraz T. H., na podstawie przepisów ustawy z dnia 06 kwietnia 1984 r. o fundacjach, ustanowili Fundację o nazwie (...)

Zgodnie z treścią § 3 oświadczenia o ustanowieniu fundacji, I. H. i T. H. oświadczyli, że celem ustanowionej Fundacji jest wspieranie dzieci (osób), które urodziły się z rozszczepem, lub inną, możliwą do korygowania dzięki osiągnięciom nowoczesnej chirurgii plastycznej i rekonstrukcyjnej, wadą, czy też zaburzeniem rozwojowym twarzy, bez względu na miejsce zamieszkania, pochodzenie społeczne i status majątkowy zgodnie z ideą niesienia choremu nadziei na normalne życie.

(dowód: oświadczenie o ustanowieniu fundacji z dnia 05.12.2005 r., k. 5-6v)

Zgodnie z treścią § 4 statutu Fundacji (...), celem fundacji jest wspieranie dzieci (osób), które urodziły się z rozszczepem lub inną możliwą do korygowania dzięki osiągnięciom nowoczesnej chirurgii plastycznej i

rekonstrukcyjnej wadą, czy też zaburzeniem rozwojowym twarzy bez względu na miejsce zamieszkania, pochodzenie społeczne i status majątkowy zgodnie z ideą niesienia choremu nadziei na normalne życie.

Zgodnie z zapisem § 10 pkt 6 pierwszego statutu Fundacji, członków składu pierwszej Rady Programowej powoływać i odwoływać miał Fundator na trzyletnią wspólną kadencję.

Jak stanowił § 24 pkt 1 statutu, uprawnienia Fundatora wobec fundacji określa statut. Natomiast zgodnie z treścią § 24 pkt 3 statutu, wszystkie uprawnienia Fundatora wygasają po upływie 5 lat od dnia zarejestrowania Fundacji, tj. w dniu 13 stycznia 2011 r.

(dowód: statut Fundacji (...), k. 82-84)

Fundacja „(...)” została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 12 stycznia 2006 r.

(dowód: KRS Fundacji, k. 33-35)

W dniu 11 września 2014 r. I. H. i T. H. złożyli oświadczenie w formie aktu notarialnego, zgodnie z którym, oświadczyli, iż z § 10 Statutu Fundacji I. H. przysługuje uprawnienie powołania jednej osoby do składu Rady Programowej Fundacji, przy czym oświadczenie o powołaniu Członka Rady Programowej winno być złożone przed upływem kadencji Rady Programowej Fundacji. Nadto I. H. oświadczyła, iż wykonując uprawnienie przysługujące jej stosownie do treści § 10 Statutu Fundacji pod nazwą „(...)” z siedzibą w W., wpisanej do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej pod numerem KRS „(...)” powołuje T. H. (PESEL (...)) na Członka Rady Programowej tej Fundacji.

(dowód: oświadczenie z dnia 11 września 2014 r., k. 7-8 statut Fundacji (...), k. 82-84, KRS Fundacji, k. 33-35)

Podczas posiedzenia Rady Programowej Fundacji (...) odbytego w dniu 11 maja 2015 r. w W. w (...) w W. podjęto Uchwałę (...), zgodnie z treścią której, na podstawie § 23 ust. 2 Statutu Fundacji (...), Rada Programowa postanowiła

dokonać zmiany Statutu oraz przyjęć jednolity tekst ww. aktu, w którym rozszerzony został zakres działania organizacji na rzecz osób cierpiących na choroby przewlekłe oraz doprecyzowane i zmienione zostały procedury powoływania nowych członków Rady Programowej, w tym w szczególności terminy, jak i osoby uprawnione do wskazania jej nowych członków. W dalszej części uchwały wskazano, że mając na względzie § 23 ust. 1 Statutu Fundacji, członkowie Rady Programowej stwierdzają, że wprowadzone zmiany w treści ww. aktu nie naruszają w sposób istotny celów realizowanych przez Fundację.

Uchwała została podjęta jednogłośnie w głosowaniu jawnym.

Zgodnie z zapisem § 10 ust. 6 pkt a) i b) statutu Fundacji, członków składu pierwszej Rady Programowej powoływać i odwoływać miał Fundator zaś członków kolejnych Rad Programowych powoływać mieli, po jednej osobie na kadencję Rady Programowej, członkowie ostatniej (ustępującej) Rady Programowej składając odpowiednie oświadczenie w terminie, nie wcześniejszym niż 90 dni i nie późniejszym niż 15 dni przed upływem kadencji rady Programowej,

(dowód: protokół z posiedzenia Rady Programowej z dnia 11 maja 2015 r., k. 11-12; statut Fundacji (...), k. 123-126)

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o niekwestionowane twierdzenia stron i załączone dokumenty. Wnioski dowodowe o przesłuchanie świadka w osobie I. H. oraz przeprowadzenie dowodu z dokumentów złożonych przez pełnomocnika powoda na rozprawie w dniu 28 września 2016 r., zostały przez Sąd oddalone, albowiem okoliczności, które strona powodowa zamierzała udowodnić za ich pomocą były bądź bezsporne w ocenie Sądu, bądź z uwagi na charakter rozstrzygnięcia - były okolicznościami indyferentnymi (227 k.p.c).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie z powodu braku interesu prawnego w wytoczeniu przez powoda powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały, opartego na treści art. 189 k.p.c. oraz art. 58 k.c.

Zgodnie z treścią art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Ze względu na podniesiony przez pozwanego zarzut braku interesu prawnego powoda Sąd rozpatrywał go w pierwszej kolejności, ponieważ interes prawny stanowi merytoryczną przesłankę niniejszego powództwa, opartego na przepisie art. 189 k.p.c, która decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda (Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2001 r.).

Nie istnieje legalna definicja pojęcia interesu prawnego, stąd jego funkcja wynika z przepisów, zaś treść znaczeniową kształtuje praktyka.

Sąd uznał, że w niniejszym procesie powód musi udowodnić, że ma interes prawny skierowania powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, tj. osobie, która niekoniecznie będąc stroną stosunku prawnego lub prawa objętego petitum pozwu, pozostaje w takim związku z tym stosunkiem prawnym, że stwarza przynajmniej potencjalne zagrożenie prawnie chronionym interesom powoda (por. m.in. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 1995 r., III CZP 176/94, OSNC 1995, nr 5, poz. 74; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2000 r., I CKN 853/98, Lex, nr 50868).

Zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z art. 6 k.c. powód powinien wykazać istnienie po jego stronie interesu prawnego. Natomiast Sąd z urzędu bada istnienie interesu prawnego, który stanowi materialno - prawną przesłankę powództwa.

Istnienie interesu prawnego podlega ocenie według stanu na dzień orzekania. Musi on być nie tylko skonkretyzowany, ale i wykazany.

Wykazania wymagało w tej sytuacji konkretne i realne zagrożenie sfery prawnej powoda, czyli precyzyjnie wskazane przez powoda okoliczności, które składają się na treść interesu prawnego.

W niniejszej sprawie powód stanął na stanowisku, iż istnieją dwie Rady Programowe Fundacji o różnych składach osobowych i jest on członkiem jednej. Z faktu zasiadania w radzie Programowej Fundacji powód wywodzi interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności uchwały (...)w sprawie zmiany treści statutu Fundacji.

W ocenie Sądu w rozpoznawanej sprawie interes prawny nie został wykazany przez powoda. Pomimo szerokiego uzasadnienia, powód nie powołał okoliczności faktycznych, z mógłby zostać wywiedziony jego interes prawny.

Sąd uznał, że zarzut podniesiony przez pozwanego zasługuje na uwzględnienie. Powyższe stanowisko Sąd oparł na treści dokumentów przedstawionych przez strony, w szczególności pierwszego statutu Fundacji.

Mając na uwadze treść ww. zapisu uznać należało, że uprawnienie jakim było m. in. powołanie przez Fundatora członków składu pierwszej rady Programowej (§ 10), wygasło w dniu 13 stycznia 2011 r. a więc pięć lat po zarejestrowaniu Fundacji w KRS.

Tym samym oświadczenie I. H. z dnia 11 września 2014 r., dotyczące powołania na członka Rady Programowej Fundacji T. H., należało uznać za nierodzące skutków prawnych, albowiem złożone przez osobę, której uprawnienia do dokonania ww. czynności wygasły z dniem 13 stycznia 2011 r.

Należało zatem uznać, że powód nie jest członkiem Rady Programowej Fundacji zatem nie przysługuje mu prawnie chroniony interes, który byłby zagrożony działaniem pozwanego. Powód nie jest zatem uprawniony do wytoczenia niniejszego powództwa.

Pomijając brak legitymacji powoda i odnosząc się do zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, poddając go analizie zgodnie z art 233 § 1 k.p.c, art. 6 k.c. i w kontekście ustawy o fundacjach, wskazać, należy, iż nie dają one podstaw do przyjęcia, że zaskarżona uchwała dotknięta jest nieważnością, o której mowa w art. 58 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna.

Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą, gdy jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa. Nieważność bezwzględna, o której mowa 58 k.c. jest najsurowszą sankcją wadliwości czynności prawnej i oznacza, że czynność ta nie wywołała i nie może wywołać skutków prawnych, powstaje z mocy prawa i datuje się od samego początku (ex tunc).

Wskazać należy, że statut pozwanej Fundacji nie jest ustawą, a zatem uchwały -organów Fundacji będące czynnościami prawnymi (oświadczeniami woli) podjęte z naruszeniem regulacji statutu nie mogą być oceniane wprost jako czynności sprzeczne z ustawą, chyba że określona sprzeczność ze statutem jest de facto sprzecznością z ustawową regulacją. Przez ustawę należy rozumieć wszystkie normy prawne obowiązujące powszechnie i mieszczące się w katalogu źródeł prawa zawartym w art. 87 Konstytucji RP, do którego statuty i regulaminy jednak nie należą. Skoro zatem statut nie jest ustawą a jako jedyny „akt prawny” określa zasady funkcjonowania Fundacji należy go traktować jako czynność prawną, do której zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego.

W tym stanie rzeczy, w celu ochrony interesu prawnego powoda należało zarzuty pozwu oceniać z punktu widzenia naruszenia zasad współżycia społecznego, skoro w razie sprzeczności uchwały władz fundacji z zasadami współżycia społecznego można domagać się stwierdzenia nieważności uchwały na podstawie art. 58 § 2 k.c. Należy zauważyć, że powód

nie wykazał bezprawności działania pozwanej Fundacji oraz, że ingerencja sądu w działalność pozwanej musi być wyjątkowa i ostrożna, uwzględniać autonomiczny oraz samorządny jej charakter.

W tym stanie rzeczy należy uznać, że nowy skład Rady Programowej Fundacji, której kadencja rozpoczęła się z początkiem lipca 2015 r., został wybrany według statutu obowiązującego w dniu powołania Rady Programowej nowej kadencji, zaś powód nawet w przypadku wykazania, iż uchwała(...), zmieniająca treść pierwotnego statutu Fundacji jest nieważna, nie posiada legitymacji czynnej do wystąpienia z powództwem o ustalenie nieważności uchwały. Powyższe wynika z okoliczności, iż powód nie wykazał aby był członkiem Rady Programowej Fundacji.

Z tego względu, na podstawie przywołanych w treści uzasadnienia przepisów Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c. Pozwany wygrał sprawę i powód zobowiązany jest zwrócić pozwanemu poniesione koszty procesu.

Na koszty poniesione przez pozwanego składa się: wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym w kwocie 360,00 zł, ustalone na podstawie § 10 pkt 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł, o czym Sąd orzekł jak w pkt 2 wyroku.

SSO Marta Sadowska

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.

SSO Marta Sadowska